

Kultuurikomisjoni tegevuse ülevaade
Riigikogu XIII koosseisu VII istungjärg (08.01.2018 – 15.06.2018)

Kultuurikomisjoni koosseis

Esimees:	Aadu Must	(Eesti Keskerakonna fraktsioon)
Aseesimees:	Laine Randjärv	(Eesti Reformierakonna fraktsioon)
Liikmed:	Yoko Alender	(Eesti Reformierakonna fraktsioon)
	Krista Aru	(Eesti Vabaerakonna fraktsioon)
	Toomas Jürgenstein	(Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon)
	Viktoria Ladõnskaja-Kubits	(Isamaa ja Res Publica Liidu fraktsioon)
	Heljo Pikhof	(Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon)
	Heidy Purga	(Eesti Reformierakonna fraktsioon)
	Toomas Väinaste	(Eesti Keskerakonna fraktsioon)

Istungite arv

VII istungjärgul pidas kultuurikomisjon kokku **29** istungit, millest üks istung oli koos riigikaitsekomisjoniga ning üks istung oli avalik.

Eelnõude arv

VII istungjärgul määrati kultuurikomisjon **1** seaduse eelnõu juhtivkomisjoniks. Pärast VII istungjärgu lõppu jääb komisjoni menetlusse **1** otsuse eelnõu ja **4** seaduse eelnõu.

Kultuurikomisjoni menetluses olnud eelnõudest võeti vastu 2 seadust:

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus**

Seadus muudab hariduslike erivajadustega õpilastele õppe korraldamisega seonduvat regulatsiooni. Eelnõu suurendab tugispetsialistide toetust, et tõsta lastele vajalike tugiteenuste kättesaadavust. Lisaks nähakse ette regulatsioon riiklike haridusstipendiumite ja -preemiate maksmiseks haridusasutustes töötavatele inimestele.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Heljo Pikhof

Menetlus: menetlusse võetud 28.09.2017, eelnõu number 519 SE; I lugemine 19.10.2017; muudatusettepanekute tähtaeg 02.11.2017, kl 17.15; II lugemine 19.12.2017; III lugemine 10.01.2018

- **Erakooliseaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadus**

Seaduse kohaselt luuakse alus eraülhariduskoolide tegevuskulude katmise toetamiseks riigi poolt lisaks eraülhariduskoolide pidajatele riigieelarvest eraldatavale haridustoetusele. Sätestatakse erakoolidele toetuse taotlemise tingimused, toetuse taotlemise ja eraldamise ning toetuse eraldamisest keeldumise alused.

Algataja: Vabariigi Valitsus

Komisjoni esindaja: Toomas Jürgenstein

Menetlus: menetlusse võetud 28.09.2017, eelnõu number 520 SE; I lugemine 19.10.2017; muudatusettepanekute tähtaeg 02.11.2017, kl 17.15; II lugemine 20.12.2017; III lugemine 10.01.2018

Menetlusse jääb 1 otsuse eelnõu ja 4 seaduse eelnõu

- **Riigikogu otsus „Ettepaneku tegemine Vabariigi Valitsusele“ (21 OE)**

Eelnõuga tehakse Vabariigi Valitsusele ettepanek allkirjastada ja esitada ratifitseerimiseks 1960. aasta UNESCO haridusalase valdkonna diskrimineerimise vastane konventsioon.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraksioon

Menetlus: menetlusse võetud 07.05.2015; muudatusettepanekute tähtaeg 21.05.2015; algataja ettepanekul ei ole eelnõu esitatud täiskogu päevakorda

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (207 SE)**

Eelnõu näeb ette koolilõuna toetuse määra ühe õpilase kohta. Koolilõuna toetuse alammäär ühe õpilase kohta on 1 euro õppepäevas. Koolilõuna toetuse jaotamise korra kehtestab Vabariigi Valitsus.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraksioon

Komisjoni esindaja: Yoko Alender

Menetlus: menetlusse võetud 05.04.2016; I lugemine 17.05.2016; muudatusettepanekute tähtaeg 31.05.2016

Märkus: 2018.a. riigieelarves on koolilõuna toetus põhikooli-, gümnaasiumi- ja kutsekooliõpilase kohta päevas 1 eurot.

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise seaduse eelnõu (245 SE)**

Eelnõu näeb ette eraldada valdadele ja linnadele igal aastal riigieelarveline toetus, mis kataks haridusele tehtavatele kulutustele lisaks ka tugispetsialistide tööjõukulud. Seletuskirjas märgitakse, et tugispetsialisti teenuse tagamine on jäetud kohalike omavalitsuste ja koolide enda kanda. Kohalikud omavalitsused on väga erineva võimekusega ning väiksemad neist ei saa oma koolidele tihtipeale ühtegi tugispetsialisti majanduslikult lubada. Selline olukord seab haridusliku erivajadusega õpilased ebavõrdsetesse tingimustesse, kus tugispetsialistide kooli palkamine sõltub kohaliku omavalitsuse ja kooli majanduslikest võimalustest.

Algataja: Eesti Keskerakonna fraksioon

Komisjoni esindaja: Laine Randjärv

Menetlus: menetlusse võetud 17.05.2016; I lugemine 20.10.2016; muudatusettepanekute tähtaeg 03.11.2016

Märkus: erivajadustega õpilaste õppekorraldust reguleeriti Valitsuse algatatud põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse muutmise ning sellega seonduvalt teiste seaduste muutmise seadusega (eelnõu 519 SE), mis võeti Riigikogus vastu 10.01.2018.

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ja kutseõppeasutuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (505 SE)**

Eelnõu näeb ette luua võimalus rakendada õpilaste suhtes täiendavaid mõjutusmeetmeid, et tagada turvaline ja õppimist soodustav koolikeskkond. Turvalisuse tagamiseks, ohuolukordade ennetamiseks ning vajadusel sekkumiseks näevad muudatused ette võimaluse koolil rakendada täiendavalt kahte mõjutusmeetet. Esiteks, võtta kooli hoiule esemed ja ained, mis on koolis keelatud või millega võib seada ohtu enda või teiste turvalisuse või mis on kohandatud vara rikkumiseks või hävitamiseks. Teiseks, viia läbi turvakontroll vaatlemise ja kompimise teel ning õpilase esemete läbivaatlus.

Algataja: Eesti Reformierakonna fraksioon

Komisjoni esindaja: Krista Aru

Menetlus: menetlusse võetud 14.09.2017; I lugemine 16.11.2017; muudatusettepanekute tähtaeg 30.11.2017, kl 17.15

- **Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse ning erakooliseaduse muutmise seaduse eelnõu (611 SE)**

Eelnõuga luuakse võimalus direktorite töö- ja arengualaseks keskseks hindamiseks. Hindamiseks moodustatakse hindamiskomisjon, kuhu kuuluvad vähemalt koolijuhtide esindaja, Haridus- ja Teadusministeeriumi esindaja ning kooli pidajate esindaja. Kõiki põhikooli ja gümnaasiumi direktoreid hinnatakse vähemalt ühel korral viie aasta jooksul. Hinnatakse direktori vastavust kvalifikatsiooninõuetele sh riigikeele oskuse nõude täitmist ja juhtimiskompetentse. Kompetentsi all peetakse silmas direktori tegevust oma organisatsiooni ja hariduspoliitika eesmärkide täitmisel

Algataja: Eesti Reformierakonna fraktsioon

Komisjoni esindaja: Aadu Must

Menetlus: menetlusse võetud 05.04.2018; I lugemine 15.05.2018; muudatusettepanekute tähtaeg 29.11.2017, kl 17.15

Arutelu täiskogus

1. Peaministri ülevaade teadus- ja arendustegevuse olukorrast ning valitsuse poliitikast selles valdkonnas (10.01.2018)

2. Kultuuriministri ülevaade „Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020“ (14.02.2018)

Parlamentarsed kuulamised

1. Peaministri ülevaade teadus- ja arendustegevuse ning innovatsioonistrateegia 2014 - 2020 elluviimisest (9.01.2018)

Kutsutud: peaminister Jüri Ratas ja Riigikantselei strateegiabüroo strateegiadirektor Henry Kattago

2. Riigikontrolli audit „Riigi ülesannete rahastamine Euroopa Liidu toetusest“- arutelu (15.01.2018)

Kutsutud: Riigikontrolli peakontrolör Ines Metsalu-Nurminen, audiitorid Ermo Liedemann, Gerly Tammiste ja Raina Loom, Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse asekanstler Piret Hartman ning Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstlerid Mart Laidmets ja Indrek Reimand

3. Eesti Rahvusringhääling – tegevus ja tulevikuplaanid (16.01.2018)

Kutsutud: Eesti Rahvusringhäälingu nõukogu esimees Rein Veidemann ning liikmed Paavo Nõgene ja Maarika Tuus-Laul; Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse esimees Erik Roose, liikmed Riina Rõõmus, Urmas Oru ja Joel Sarv ning IKT arendusdirektor Jaanus Lillenberg

4. Kollektiivne pöördumine "Patarei merekindlus on ohus" – avalik arutelu (22.01.2018)

Kutsutud kollektiivse pöördumise esindajad: SA Kalaranna Patarei esindajad Aleksander Laane, Patrick Rang ja Andrus Villem, SA Kalaranna Patarei, Eesti Muinsuskaitse Seltsi juhatuse liige ja Europa Nostra volikogu liige Helle Solnask ning SA Kalaranna Patarei

esindaja ja Eesti Muinsuskaitse Seltsi juhatuse liige Tarmo Elvisto, Riigihaldusminister Jaak Aab ja riigivara osakonna juhataja Kaie Karniol, Riigi Kinnisvara AS arendusdirektor Timo Aarmaa, Kultuuriministeeriumi kantsler Paavo Nõgene, Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie, Tallinna abilinnapea Andrei Novikov, Tallinna peaarhitekt Endrik Mänd ja muinsuskaitse osakonna juhataja Boris Dubovik
Vastuskiri

5. Eesti Rahvusooperi tegevus ja tulevikuplaanid – arutelu (23.01.2018)

Kutsutud: Rahvusooper Estonia Nõukogu esimees Arne Mikk ja peadirektor Aivar Mäe

6. Eesti Rahvusraamatukogu – hoone, selle toimivus ja investeeringuvajadused (5.02.2018)

Kutsutud: Rahvusraamatukogu nõukogu esimees Igor Gräzin ja peadirektor Janne Andresoo, Kultuuriministeeriumi kantsler Paavo Nõgene ja kultuuriväärtuste asestantsler Tarvi Sits, Haridus- ja Teadusministeeriumi kantsler Tea Varrak ning asestantsler Ivar Sikk, Rahandusministeeriumi asestantsler Raigo Uukkivi, riigiarhivaar Priit Pirsko

7. Haridus- ja Teadusministeeriumi 2018. aasta tööplaan – arutelu (12.02.2018)

Kutsutud: Haridus- ja teadusminister Mailis Reps ning Haridus- ja Teadusministeeriumi õigusosakonna juhataja Heddi Lutterus

8. Kultuuriministeeriumi 2018. aasta tööplaan – arutelu (13.02.2018)

Kutsutud: Kultuuriminister Indrek Saar, kantsler Paavo Nõgene, kultuurilise mitmekesisuse asestantsler Piret Hartman, kunstide asestantsler Hillar Sein, kultuuriväärtuste asestantsler Tarvi Sits, finantsosakonna arendusjuht Merle Männik ning ministri nõunik Maris Sild.

9. Kultuuriministri ülevaade "Kultuuripoliitika põhialused aastani 2020" elluviimisest (13.02.2018)

Kutsutud: Kultuuriminister Indrek Saar

10. Kultuuriinvesteeringute kava – arutelu (13.02.2018)

Kutsutud: Kultuuriminister Indrek Saar

11. Ruumilooome ekspertrühma tegevuse ülevaade (19.02.2018)

Kutsutud: Ruumilooome ekspertrühma juht Jaak-Adam Looever ning liikmed Katrin Koov ja Indrek Rünkla ning Riigikantselei digi-innovatsiooni nõunik Marten Kaevats

12. Riigikantselei kõrghariduse ja teaduse rahastamise ning korraldamise rakkerühma tegevuse tulemuste ülevaade (20.02.2018)

Kutsutud: Riigikantselei strateegiabüroo direktor Henry Kattago, rakkerühma juht Katrin Pihor ning rakkerühma juhi assistent Helelyn Tammsaar

13. Ülevaade huvihariduse ja huvitegevuse riikliku lisatoetuse rakendumisest – arutelu (5.03.2018)

Kutsutud: Haridus- ja teadusminister Mailis Reps, Haridus- ja Teadusministeeriumi asestantsler Mart Laidmets, noorteosakonna juhataja Reelika Ojakivi ning noorteosakonna nõunik Gerttu Aavik, kultuuriminister Indrek Saar, Kultuuriministeeriumi kultuurilise mitmekesisuse asestantsler Piret Hartman ning ministri nõunik Maris Sild, Eesti Noorsootöö Keskuse direktor Edgar Schlummer, kohalike omavalitsuste koostöögruppide toetamise ja loovuse arendamise üksuse juht Kaire Soomets ning Vastseliina Noortekeskuse juhataja

Merlis Pajustik, Linnade Liidu nõunik Hille Ilves ning Maaomavalitsuste Liidu tegevdirektor Ott Kasuri

14. Kultuurikomisjoni ja riigikaitsekomisjoni ühine istung ajaloo- ning ühiskonna-, sealhulgas riigikaitseõpetusest koolides – arutelu (6.03.2018)

Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi üldharidusosakonna nõunik Kristi Mikiver, Kaitseministeeriumi ametnikud, Eesti Ajaloo- ja Ühiskonnaõpetajate Seltsi esimees Madis Somelar, Koolijuhtide Ühenduse esimees Toomas Kruusimägi

15. Keelevaldkonna arengukava – arutelu (19.03.2018)

Kutsutud: Haridus- ja teadusminister Mailis Reps ning ministri nõunik Urve Läänemets, keeleosakonna juhataja Piret Kärtner ja nõunik Andero Adamson, Eesti keelenõukogu esimees Kadri Sõrmus, liikmed Martin Ehala ja Artjom Tepljuk

16. EUROSTUDENT uuring Eesti üliõpilaste eluolu 2016 – arutelu (2.04.2018)

Kutsutud: Praxise analüütik Eve Mägi, Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Indrek Reimand ja kõrghariduse osakonna juhataja Margus Haidak, Rektorite Nõukogu juhatuse esimees, Tallinna Ülikooli rektor Tiit Land ning Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia rektor Ivari Ilja, Eesti Üliõpilaskondade Liidu juht Britt Järvet ning avaliku poliitika spetsialistid Helena Veldre ja Eva Liina Kliiman

17. Riigieelarve strateegia 2019-2022. Kultuuriministeeriumi osa – arutelu (3.04.2018)

Kutsutud: kultuuriminister Indrek Saar, Kultuuriministeeriumi kanstler Paavo Nõgene, spordi asekanstler Tarvi Pürn, finantsosakonna juhataja Merju Künnapuu ning ministri nõunik Maris Sild

18. Riigieelarve strateegia 2019-2022. Haridus- ja Teadusministeeriumi osa – arutelu (9.04.2018)

Kutsutud: Haridus- ja Teadusminister Mailis Reps, Haridus- ja Teadusministeeriumi kanstler Tea Varrak, asekanstlerid Indrek Reimand ja Ivar Sikk ning rahandusosakonna juhataja Pärt-Eo Rannap

19. Kultuuripärandi digiteerimine – arutelu (10.04.2018)

Kutsutud: Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonna raamatukogunõunik Ülle Talihärm ning muuseuminõunik Mirjam Rääbis (MUIS), Rahvusraamatukogu peadirektor Janne Andresoo ja arendusjuht Raivo Ruusalep, Eesti Rahvusringhäälingu juhatuse esimees Erik Roose ja arhiivide juhataja Heli Pikk, riigiarhivaar Priit Pirsko, Eesti Raamatukoguvõrgu Konsortsiumi juhatuse esimees Liisi Lembinen, juhatuse liige Andres Kollist ning E-varamu portaali ülesehitamise töörühma juht Peeter Kondratjev

20. Rakenduskõrgharidus - arutelu (16.04.2018)

Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi kõrghariduse osakonna asejuhataja Sigrid Vaher ning peaekspert Kristi Raudmäe; Rakenduskõrgkoolide Rektorite Nõukogu esimees, Tallinna Tehnikakõrgkooli rektor Enno Lend ja liikmed: Tartu Tervishoiu Kõrgkooli rektor Ulla Preeden, Tallinna Tervishoiu Kõrgkooli rektor Ülle Ernits, Lääne-Viru Rakenduskõrgkooli rektor Helle Noorväli, Eesti Ettevõtluskõrgkool Mainor õigusteaduste professor Kadi Pärnits, Sisekaitseakadeemia rektor Katri Raik

21. Muuseumipedagoogika – arutelu (7.05.2018)

Kutsutud: Muuseuminõukogu esimees Anton Pärn, Kultuuriministeeriumi muuseuminõunik Mirjam Rääbis

22. Mälestistalude ühispöördumine – arutelu (14.05.2018)

Kutsutud: Pöördumise algatajate esindajad Erkki Noor (Koguva talud), Liina Kessa (Mursi talu), Tiia Välk (Rebala muinsuskaitseala), Ott Rätsep (Hinni talu), Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste asekanstler Tarvi Sits, Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie, Rahandusministeeriumi riigivara osakonna nõunik Uku Hänni, Maaeluministeeriumi maaelu arengu osakonna kohaliku algatuse ja elukeskkonna büroo juhataja Anneli Kimmel

23. Ülikoolide vastutusvaldkonnad ja ühiskonna ootused kõrgharidusele – arutelu (15.05.2018)

Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi asekanstler Indrek Reimand, Kutsekoja OSKA programmi arendusjuht Tiia Randma ning OSKA uuringujuht Urve Mets, Tallinna Ülikooli rektor Tiit Land, Tallinna Tehnikaülikooli rektor Jaak Aaviksoo, Eesti Kunstiakadeemia rektor Mart Kalm, Eesti Maaülikooli rektor Mait Klaassen, Eesti Muusika- ja Teatriakadeemia õppe- ja teadusprorektor Margus Pärtlas, Tartu Ülikooli õppeprorektor Anneli Saro ning Rektorite Nõukogu tegevsekretär Hanna Kanep

24. Teaduse korraldamisest ja rahastamisest – arutelu (28.05.2018)

Kutsutud: Eesti Noorte Teaduste Akadeemia president, Eesti Teadusmarsi korraldaja Els Heinsalu ja Eesti Teadusmarsi korraldaja Andi Hektor ning Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonna juhataja Katrin Pihor

25. Kohalike omavalitsuste tegevus kultuuri-, spordi- ja noorsootöö korraldamisel – arutelu (29.05.2018)

Kutsutud: Eesti Linnade ja Valdade Liidu nõunik Hille Ilves, Kultuuriministeeriumi asekanstlerid Tarvi Sits, Hillar Sein ja Tarvi Pürn ning Haridus- ja Teadusministeeriumi noorteosakonna juhataja Reelika Ojakivi ja Eesti Noorsootöö Keskuse direktor Edgar Schlimmer.

26. Linnahalli renoveerimisest ja rahvusooperi uue saali kavandamisest – arutelu (5.06.2018)

Kutsutud: Tallinna Volikogu esimees Mihhail Kõlvart, Tallinna Linnahalli projektijuht Urmas Kokk, Rahvusooper Estonia nõukogu esimees Arne Mikk, peadirektor Aivar Mäe, reklaamijuht Pille Riin Pettai ning turundusassistent Lisanna Männilaan, kultuuriminister Indrek Saar, Kultuuriministeeriumi asekanstler Hillar Sein, ministri nõunik Maris Sild ning Muinsuskaitseameti peadirektor Siim Raie

Arvamuste andmine

1. Arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile Euroopa Nõukogu ettepaneku kohta kultuuriväärtuste impordi määruse eelnõu kehtestamiseks (12.03.2018)

Kutsutud: Rahandusministeeriumi tolli- ja aktsiisipoliitika osakonna peaspetsialist Maret Mets ning Muinsuskaitseameti peadirektori asetäitja Carolin Pihlap

Komisjoni otsus:

Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud seisukohti

2. Eesti seisukohad EL teadusuuringute ja innovatsiooni 9. raamprogrammi ettevalmistamisel COM(2018) - arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile (3.04.2018)

Kutsustud: Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonna nõunik Maria Reinfeldt.

Komisjoni otsus:

Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti, täiendades punkti 2 järgmiselt:
„2. Raamprogramm peab olema senisest enam eesmärkidele ja mõjule orienteeritud. Toetame programmi keskendumist selgetele Euroopa ühistegevust vajavatele prioriteetidele. Rohkem tuleb tähelepanu keskmesse võtta ühiskonna heaolu suurendamine, ühiskondlike probleemide väljaselgitamine ning uute teadmiste viimine laiemale lõpptarbijate ja kasusaajate ringini, tähtsustades seejuures sotsiaal- ja humanitaarteaduste olulisust nende eesmärkide saavutamisel. Toetame struktuuri, mis lähtub kolmest eesmärgist: tipptasemel teadus, ühiskondlike probleemide lahendamine ja innovatsiooni toetamine.“

3. Eesti seisukohad Euroopa kõrgjõudlusega andmetöötuse ühisettevõtte eelnõu kohta - arvamuse andmine Euroopa Liidu asjade komisjonile (17.04.2018)

Kutsutud: Haridus- ja Teadusministeeriumi teadusosakonna nõunik Toivo Rääm

Komisjoni otsus:

Toetada Vabariigi Valitsuse esitatud Eesti seisukohti.